

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 2024

591/2024

Laki

valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtiokonttorista annetun lain (305/1991) nimike, 1 §, 2 §:n 1 ja 2 momentti, 2 b §:n 1 momentti sekä 2 c, 4 ja 5 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentti laeissa 1081/2014, 180/2019, 1369/2019, 538/2022, 705/2022 ja 1076/2022, 2 §:n 2 momentti laissa 1081/2014 sekä 2 b §:n 1 momentti ja 2 c § laissa 1076/2022, sekä

lisätään lakiin uusi 2 d § seuraavasti:

Laki

Valtiokonttorista

1 §

Valtiokonttori on valtiovarainministeriön hallinnonalalla toimiva valtion viranomainen, joka palvelee valtionhallintoa, kansalaisia, kuntia, kuntayhtymiä, hyvinvointialueita, hyvinvointiyhtymiä, yhteisöjä ja yrityksiä.

2 §

Valtiokonttorin tehtävänä on, jollei toimivallasta muualla toisin säädetä:

1) järjestää valtion velanhoito-, sijoitus- ja rahoituspalveluja sekä hoitaa valtion lainojen, takausten, takuiden ja korkotukien hallinnointiin ja valvontaan liittyviä tehtäviä;

2) hoitaa valtion keskuskirjanpitoa ja valmistella valtion tilinpäätös sekä ohjata valtion virastojen, laitosten ja talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen taloushallintoa ja maksuliikettä;

3) huolehtia osaltaan valtion vahingonkorvaus- ja etuusasioista, jäämistöoikeudellisista asioista, maksuvapautusasioista sekä eräiden vakuutusten laiminlyöntimaksujen ja vakuutusmaksua vastaavien maksujen määrittämisestä;

4) toimia kuntien ja hyvinvointialueiden taloustietovarannon ylläpidosta vastaavana viranomaisena sekä rekisterinpitäjänä;

5) tuottaa ja kehittää valtionhallinnon analysointi- ja raportointipalveluja sekä julkaista palveluissa tuotettua tietoa yleisessä tietoverkossa ohjauksen ja johtamisen tueksi sekä valtion toiminnan ja varojen käytön tehokkuuden ja avoimuuden varmistamiseksi sekä tuottaa analyysejä valtioneuvostolle valmistelun ja päätöksenteon tueksi;

6) toimia valtionavustustoiminnan tietovarannon ja siihen sisältyvien palvelujen ylläpidosta vastaavana viranomaisena sekä valtionavustustietojen julkaisemisen ja käytön palvelun tietoaineiston tuottajana ja julkaisijana sekä tuottaa valtionavustusten ja valtionavustustoiminnan analysointi- ja raportointipalveluja valtioneuvostolle valmistelun ja päätöksenteon tueksi;

- 7) hoitaa osaltaan Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnointia, valvontaa ja tarkastusta;
- 8) ylläpitää sähköistä hankintailmoitusjärjestelmää ja siihen liittyviä palveluja;
- 9) kehittää valtion työelämää;
- 10) kehittää ja valvoo sähköisten liiketoiminta-asiakirjojen välitysverkoston toimintaa ja käyttöä;
- 11) hoitaa muut kuin 1–10 kohdassa tarkoitetut virastolle laissa säädetyt ja valtiovarainministeriön määräämät viraston toimialaan kuuluvat tehtävät.

Valtiokonttori voi tuottaa valtionhallinnolle ja valtion liikelaitoksista annetun lain (1062/2010) mukaisille liikelaitoksille yhteisiä tukipalveluja. Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mitä nämä palvelut ovat.

2 b §

Valtiokonttorilla on oikeus käsitellä 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun taloustietovarantoon liittyvän tehtävän ja 6 kohdassa tarkoitettujen valtionavustustoiminnan tietovarannon ja siihen sisältyvien palvelujen ylläpitoa koskevien tehtävien toteuttamiseksi välttämättömiä henkilötietoja ja erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja. Valtioneuvoston kanslialla, valtiovarainministeriöllä, maa- ja metsätalousministeriöllä, työ- ja elinkeinoministeriöllä, sosiaali- ja terveysministeriöllä ja ympäristöministeriöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Valtiokonttorilta hoitamiinsa valtion velanhoito-, sijoitus- ja rahoituspalveluihin sekä valtion lainojen, takausten, takuiden ja korkotukien hallinnointiin ja valvontaan liittyviin tehtäviin sisältyvät tiedot, jotka ovat välttämättömiä kunkin ministeriön oman hallinnonalan tehtävien hoitamisen kannalta. Tämän lisäksi valtiovarainministeriöllä on valtion taloudellisen riskienhallinnallisen tilanteen selvittämiseksi ja riskien minimoimiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada mainitut tiedot myös edellä mainittujen ministeriöiden alaisen hallinnon vastuiden osalta. Valtiovarainministeriöllä, sosiaali- ja terveysministeriöllä, työ- ja elinkeinoministeriöllä, Tilastokeskuksella, Opetushallituksella, Terveystieteiden tutkimuskeskuksella ja Suomen Kuntaliitto ry:llä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada Valtiokonttorilta tehtäviensä toteuttamiseksi välttämättömät kuntien ja hyvinvointialueiden taloustietovarannon tiedot.

2 c §

Valtiokonttorilla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi välttämättömät valtionhallinnon toimintaa ja taloutta koskevat tiedot viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaan toimivaltaiselta viranomaiselta seuraavasti:

- 1) Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen tiedot valtion budjettitalouden virastojen talous- ja henkilöstöhallinnosta, matkahallinnosta, toiminnan suunnittelusta ja seurannasta sekä organisaatorakenteesta;
- 2) Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen tiedot yhteisestä perustietotekniikasta;
- 3) Digi- ja väestötietoviraston tiedot hanke- ja projektihallinnasta;
- 4) Senaatti-konsernin tiedot toimitilahallinnasta;
- 5) Hansel Oy:n tiedot hankintojen hallinnasta;
- 6) Haus kehittämiskeskus Oy:n tiedot keskitetyistä koulutuspalveluista.

Valtiokonttori, yhteinen palveluntuottaja ja tiedot luovuttava viranomainen määrittävät yhteistyössä 1 momentissa tarkoitetut tiedot.

Valtiokonttorilla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien rajoitusten estämättä 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi valtionapuviranomaisilta ja lain nojalla muita valtionavustuksia myöntäviltä

välttämättömät tiedot valtionavustuksen hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta, käytöstä ja valvonnasta sekä palauttamisesta ja takaisinperinnästä.

Edellä 1 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 2, 5 ja 7–11 kohdan mukaisia tietoja ei kuitenkaan luovuteta.

Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 9 artiklassa tarkoitettuihin erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja ei luovuteta. Edellä 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi välttämätön tieto sairaudesta, ammattitaudista tai työtapaturmasta aiheutuneen poissaolon kestosta voidaan kuitenkin luovuttaa. Tietoja käsiteltäessä on noudatettava asianmukaisia suojatoimia. Tiedot on pseudonymisoitava ennen analysoinnin aloittamista. Julkaistavat tulokset on anonymisoitava tai aggregoitava siten, että yksittäistä henkilöä ei tiedoista voi tunnistaa.

Valtiokonttori on rekisterinpitäjä niiden tietojen osalta, jotka se on saanut 1 ja 3 momentin nojalla.

2 d §

Edellä 2 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa säädettyjen tehtävien hoitamista varten Valtiokonttorilla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen käyttöä koskevien rajoitusten estämättä oikeus pyynnöstä saada maksutta tunnistetietoineen välttämättömät asiakirjat ja tiedot:

1) oman asunnon hankintaan myönnettävien lainojen korkotuesta annetun lain (639/1982) 12 §:ssä säädetyn valvontatehtävän suorittamiseksi Digi- ja väestötietovirastolta, Maanmittauslaitokselta, Suomen ympäristökeskukselta sekä Verohallinnolta;

2) aravalain (1189/1993) 36 §:ssä säädetyn valvontatehtävän suorittamiseksi Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta, omistusrava- tai vuokra-aravalainoitettujen asunnon sijaintikunnalta ja Verohallinnolta sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain (71/2007) 1 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetyn tehtävän hoitamiseksi Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta;

3) eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetussa laissa (78/2007) säädettyjen tehtävien hoitamiseksi Verohallinnolta;

4) uusjakojen tukemisesta annetun lain (1423/2014) 13 §:ssä tuensaajan osuuden ja koron perinnästä säädetyn tehtävän hoitamiseksi Verohallinnolta;

5) kehitysmaihin myönnettävistä korkotukiluotoista annetun lain (1114/2000) 9 §:ssä säädetyn tehtävän hoitamiseksi ulkoministeriöltä, Finnvera Oyj:ltä ja Verohallinnolta;

6) sotilasvammalain (404/1948) nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi:

a) Digi- ja väestötietovirastolta, Ahvenanmaan valtionvirastolta, Verohallinnolta, Sotilaslääketieteen keskukselta, Kansallisarkistolta sekä sosiaalihuollon viranomaisilta ja laitoksilta;

b) Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta, työnantajalta, työttömyyskassalta ja muulta etuuden myöntäjältä; sekä

c) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettulta ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä, kuntoutusta toimeenpanevalta taholta, muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä ja sosiaalipalveluiden tuottajalta sekä hoitolaitokselta;

7) perintökaaren (40/1965) 5 ja 14 luvussa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi:

a) Digi- ja väestötietovirastolta, Ahvenanmaan valtionvirastolta ja Verohallinnolta; sekä

b) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettua ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä, kuntoutusta toimeenpanneelta taholta, muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä ja sosiaalipalveluiden tuottajalta sekä hoitolaitokselta;

8) syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain (422/1974) nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi:

a) Digi- ja väestötietovirastolta, Ahvenanmaan valtionvirastolta, Verohallinnolta, esitutkintaviranomaiselta, Syyttäjälaitokselta, tuomioistuimelta, Rikosseuraamuslaitokselta ja Maahanmuuttovirastolta;

b) Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta, työnantajalta, työttömyyskassalta ja muulta etuuden myöntäjältä; sekä

c) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettua ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä, kuntoutusta toimeenpanneelta taholta, muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä ja sosiaalipalveluiden tuottajalta sekä hoitolaitokselta;

9) maksuvapautuslain (529/1980) nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi:

a) valtion viranomaiselta, jonka toimintaan maksu- tai korvausvelvollisuus liittyy;

b) Digi- ja väestötietovirastolta, Ahvenanmaan valtionvirastolta, Verohallinnolta ja Ulosottolaitokselta;

c) Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta, työnantajalta, työttömyyskassalta ja muulta etuuden myöntäjältä; sekä

d) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettua ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä, kuntoutusta toimeenpanneelta taholta, muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä ja sosiaalipalveluiden tuottajalta sekä hoitolaitokselta;

10) taisteluvälineiden siviilihenkilöille aiheuttamien tapaturmien korvaamisesta annetun lain (1213/1990) nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi:

a) Digi- ja väestötietovirastolta, Ahvenanmaan valtionvirastolta, Verohallinnolta, esitutkintaviranomaiselta, Syyttäjälaitokselta, tuomioistuimelta ja Puolustusvoimilta;

b) Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta, työnantajalta, työttömyyskassalta ja muulta etuuden myöntäjältä; sekä

c) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettua ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä, kuntoutusta toimeenpanneelta taholta, muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä ja sosiaalipalveluiden tuottajalta sekä hoitolaitokselta;

11) rikosvahinkolain (1204/2005) nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi:

a) Digi- ja väestötietovirastolta, Ahvenanmaan valtionvirastolta, Verohallinnolta, esitutkintaviranomaiselta, Syyttäjälaitokselta, tuomioistuimelta, Ulosottolaitokselta, Oikeusrekisterikeskukselta, Rikosseuraamuslaitokselta, Maahanmuuttovirastolta, sosiaalihuollon viranomaisilta ja laitoksilta sekä säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetussa laissa (116/2002) tarkoitettua säilöönottoyksiköltä;

b) Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta, työnantajalta, työttömyyskassalta ja muulta etuuden myöntäjältä; sekä

c) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettua ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä, kuntoutusta toimeenpanneelta taholta,

muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä ja sosiaalipalveluiden tuottajalta sekä hoitolaitokselta;

12) riistavahinkolain (105/2009) nojalla käsiteltävän asian ratkaisemiseksi:

a) Digi- ja väestötietovirastolta, Ahvenanmaan valtionvirastolta, Verohallinnolta, esitutkintaviranomaiselta, Syyttäjälaitokselta ja tuomioistuimelta;

b) Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitoksilta, korvauksen hakijan työnantajalta, työttömyyskassalta ja muulta etuuden myöntäjältä; sekä

c) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettua ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä, kuntoutusta toimeenpanevalta taholta, muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä ja sosiaalipalveluiden tuottajalta sekä hoitolaitokselta;

13) oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain (362/2009) nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tuomioistuimelta ja valitusasioita käsittelemään perustetulta lautakunnalta;

14) valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain (978/2014) nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tai valtion edun valvomiseksi:

a) valtion viranomaiselta, jonka toimintaan korvausvaatimus liittyy;

b) Digi- ja väestötietovirastolta, Ahvenanmaan valtionvirastolta, Verohallinnolta, esitutkintaviranomaiselta, Poliisihallitukselta, Syyttäjälaitokselta, tuomioistuimelta, Ulosottolaitokselta, valitusasioita käsittelemään perustetulta lautakunnalta, kanteluasian ratkaiselta viranomaiselta ja Maahanmuuttovirastolta;

c) Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta, työnantajalta, työttömyyskassalta ja muulta etuuden myöntäjältä, jos valtion korvausvelvollisuus asiassa on selvitetty; sekä

d) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettua ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä, kuntoutusta toimeenpanevalta taholta, muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä ja sosiaalipalveluiden tuottajalta ja hoitolaitokselta, jos valtion korvausvelvollisuus asiassa on selvitetty;

15) valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain (530/2017) nojalla käsiteltävän asian ratkaisemiseksi:

a) Digi- ja väestötietovirastolta, Verohallinnolta sekä Ahvenanmaan valtionvirastolta;

b) ulkomaanmatkasta vastaavalta valtion viranomaiselta; sekä

c) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettua ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä, kuntoutusta toimeenpanevalta taholta, muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä ja sosiaalipalveluiden tuottajalta sekä hoitolaitokselta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tietoa ei kuitenkaan luovuteta, jos se on salassa pidettävä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 2, 5, tai 7–11 kohdan perusteella.

Valtiokonttorin on ilmoitettava holhousviranomaiselle vajaavaltaiselle maksettavasta vähäistä suuremmasta korvauksesta, jos korvaus käsittää muun suorituksen kuin kulujen tai elatuksen menetyksen korvaamisen. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluva korvaus maksetaan vajaavaltaiselle itselleen. Myös muu korvaus voidaan suorittaa vajaavaltaiselle itselleen, jos korvaus koskee hänen hallinnassaan ollutta omaisuutta tai hänellä muutoin on oikeus määrätä korvauksesta.

4 §

Valtiokonttori voi nimetä tarpeellista lääketieteen tai vahinkotarkastuksen asiantuntevasta edustavia ulkopuolisia asiantuntijoita ja tehdä hallintolain 3 §:ssä tarkoitettuja hal-

lintosopimuksia yhteisöjen ja yksityisten henkilöiden kanssa asiantuntijalausunnon antamisesta korvaus- ja etuusasioiden valmistelua varten.

Valtiokonttori voi antaa salassapitovelvollisuutta koskevien säännösten estämättä 1 momentissa tarkoitetuille yhteisöille ja henkilöille luvan saada säännöksessä tarkoitettujen tehtäviensä suorittamiseksi välttämättömiä tietoja. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen asiantuntijatehtävien suorittajat toimivat henkilötietojen käsittelijöinä rekisterinpitäjänä toimivan Valtiokonttorin lukuun.

Asiantuntijana toimivaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ulkopuolisten asiantuntijoiden kutumisesta ja heitä koskevista vaatimuksista. Ulkopuolisilla asiantuntijoilla on oikeus kohtuulliseen palkkioon ja matkakustannusten korvaukseen, joiden perusteet Valtiokonttori vahvistaa.

5 §

Valtion, kunnan, kuntayhtymän, hyvinvointialueen, hyvinvointiyhtymän sekä muun julkisyhteisön viranomaiset ovat velvolliset kukin toimivaltansa rajoissa antamaan Valtiokonttorille sen pyytämää virka-apua Valtiokonttorin valtion lainojen, takausten, takuiden ja korkotukien hallinnointiin ja valvontaan liittyvissä tehtävissä sekä valtion vahingonkorvaus-, etuus-, maksuvapautus- ja jäämistöoikeudellisten asioiden hoitamiseen liittyvissä tehtävissä.

Tämä laki tulee voimaan 13 päivänä marraskuuta 2024. Sen 2 §:n 1 momentin 8 kohta tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2025.

Helsingissä 8.11.2024

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen